

Een van de burens van ons woonzorgcentrum is Laurens De Keyzer, oud-redacteur en huidig columnist bij *De Standaard*, auteur ook van ruim twintig boeken van divers pluimage. Op hem mochten we een beroep doen voor de taalkundige begeleiding van de website van ons project *Vergeten Schoonheid*. Daarnaast vroegen we hem ook om een eigen bijdrage voor dit boek. Hij stuurde ons het stukje *Vliegende vissen*, waarin hij op een prettige en relativerende toon in dialoog gaat met zijn oude en langzaam dementerende moeder.

Vliegende vissen

‘Nu moet ik rap naar het toilet, want de vissen komen al boven mijn hoofd vliegen.’ Ik schrok. ‘Wat hoor ik je nú zeggen, moeder?!’ Ook zij schrok. ‘Wat heb ik gezegd misschien?’ ‘Dat je naar het toilet moet omdat de vissen al boven je hoofd vliegen.’ Ze lachte. ‘Heb ik dat gezegd? Ja, gisteren heb ik vliegende vissen gezien op tv. Maar eigenlijk moet ik gewoon naar het toilet. Het begint nu toch echt te spoken in mijn hoofd. Zou het kunnen dat ik gek aan het worden ben?’

‘Nee, moeder,’ zei ik troostend, ‘natuurlijk niet. Het zit zo. In onze hersenen zitten ontelbare draadjes, een soort elektrische leidingen, en die verbinden alles wat we voelen en weten en ons herinneren zo goed en zo rap mogelijk op het juiste kruispunt aan mekaar. Bij iemand van zesennegentig raken die draadjes versleten.’

‘Dat is waar.’

‘Welnu, op de duur zijn die draadjes zo slap en zo traag geworden dat ze de weg naar het kruispunt verliezen, en dan slaan ze gewoon de dichtstbijzijnde straat in. Zo verliezen die oude hersenen hun concentratie. Dan voel je dat je naar het toilet moet, maar tegelijk schieten die vliegende vissen die je op tv zag door je hoofd – en dan verbinden je hersenen die vissen en de zee met het gevoel dat je moet plassen. Dan zit je in de soep, mama, in de hersensoep. Zoals iemand die te veel gedronken heeft.’

‘Ik heb alleen maar koffie gedronken,’ zei ze berispelend, ‘en water. Zullen ze me hier dan aan de deur zetten als ik gek word? Waar moet ik dan naartoe? Het liefst zou ik dan weer thuis wonen, bij mijn ouders. Maar dat kan zeker niet?’

‘Nee, mama, dat kan niet. Ze zijn dood, ze zijn al lang dood. Al ooit iemand van zesennegentig gekend die nog bij haar ouders woonde?’

‘Ja, natuurlijk, waarom niet? In de natuur staan we voor veel raadsels. Maar ’t is waar, we moeten die niet allemaal oplossen. Al denk ik dat het toch spijtig is, als we zo oud worden, dan we niet méér gaan te weten komen dan we al weten. Gaan we nu vooruit of achteruit, ik weet het op de duur niet meer. Daarom heb ik besloten om te blijven staan.’

‘Wat zou je dan nog te weten willen komen?’

‘Wat er na de dood gebeurt, wat anders? Als ik hier alleen zit, denk ik daar soms aan. Een mens zou ervoor naar de hel gaan om bij iemand te kunnen zijn, denk ik soms. Maar dat zet ik dan uit mijn hoofd. Ik denk nu veel meer aan mijn mama. Vroeger dacht ik dat het aan haar lag, als er ruzie was met mijn vader of als er spanningen waren thuis. Maar nu weet ik dat het papa was. Mijn moeder was een goede vrouw. Maar een kind beseft dat maar als mama weg is. Wat zit je daar allemaal op te schrijven?’

‘Alles wat je me nu vertelt, moeder. Misschien komt het wel in de krant, of in een boek.’

‘Ja, ik heb je foto vandaag weer in de gazet gezien. Echt waar. Wacht, ik zoek ze even.’ Langzaam sloeg ze bladzijde na bladzijde om. Dan wees ze een man aan, links op een groepsfoto. ‘Kijk, hier, zie je wel dat ik gelijk had?’ ‘Dat is Kris Peeters, mama, de eerste minister van Vlaanderen. Een jaar of vijftien jonger dan ik, denk ik, met dat verschil dat hij al grijs is en ik niet.’

‘Dat is waar. Uw vader was zelfs op zijn sterfbed nog half zwart, dat zit in de familie. Mijn kozijn, Cyriel, die had geen sprietje haar meer toen hij stierf. Ze hebben zelfs geen hoofd meer gevonden, het was verdwenen.’

‘Moeder!’

‘Nee, echt waar, ik heb het zelf gezien, ...of was dat een droom? Ik weet het allemaal niet meer. Soms kan ik niet meer antwoorden als een van de verzorgsters me wat vraagt. Van het Oude Testament ga ik dan naar het Nieuwe Testament, maar daar ben ik natuurlijk niks mee.’

‘Pas op, moeder, straks zie je weer vissen vliegen. Wacht, ik rol je stoel voor de televisie, het nieuws begint.’ Gespannen keek ze Jan Beclus aan. ‘Geef me een zakdoekje uit de doos, jongen, vlug, ik moet niezen. Ik moet altijd niezen als er op tv Limburgs gesproken wordt.’

Laurens De Keyser